

PROPOSTES DE **FAPAES**

TEMA 1: PROFESSORAT

Introducció:

- ↪ La **qualitat del professorat** és l'aspecte més important per a aconseguir una bona qualitat en l'educació escolar. Més que qualsevol altre (qualitat de les instal·lacions, qualitat dels programes...)
- ↪ És tant important per dues raons fonamentalment:
  1. En el procés educatiu escolar, la **influència del professor sobre l'alumne** és, per nombre d'hores i per rol, la més important
  2. Com els de qualsevol altra entitat, els professionals de l'escola són el seu **principal recurs** a l'hora de prestar un bon servei i aconseguir els resultats desitjats
- ↪ Per tant, una de les coses que s'han de garantir per damunt de qualsevol altra és tenir **bons professors**
- ↪ De tota manera, és important que el professorat entengui que **la seva tasca educativa no és l'única** que rep l'alumne. En el mateix moment que ell educa, altres agents eduquen també, abans que ell eduqués, l'alumne ja havia estat educat i una vegada ell hagi acabat la seva tasca, l'alumne seguirà rebent estímuls educatius

Pregunta 1: *"Atesa la realitat a què el docent ha de fer front, quins són els elements que poden caracteritzar més bé el perfil del professional docent?"*

- ↪ El perfil del professorat ha de ser una conseqüència de les tasques que li són encomanades. Genèricament, el perfil d'un bon professor ha de complir aquestes condicions: **coneixement de la matèria que imparteixi + capacitat didàctica (com ensenyar)**. Per tant, s'ha de garantir que la selecció dels professors es fa en base a aquestes dues grans condicions. Fins ara, només s'ha garantit la primera condició

- ↪ Els reptes actuals dels centres escolars, a més, demanen nous perfils. Vegem quins són aquests nous reptes:
  - Augment de la diversitat de l'alumnat (incloent alumnat amb necessitats completament noves)
  - Exigències curriculars que van més enllà de la simple transmissió de coneixements (educació dels valors)
  - Pressió de la comunitat educativa per l'obertura de l'escola a la participació exterior (famílies, altres professionals, municipi...)
  - Pressió social per a una millora qualitat educativa (projectes educatius, plans estratègics, avaluació educativa...)

- ↪ A banda d'això, una de les funcions principals del professorat ha de ser la **tutorització dels alumnes**. Cal posar l'accent en aquesta qüestió, que modifica de forma important el sentit general de la seva tasca. Aquesta tutoria ha de complir alguns requisits bàsics:
  - Ha de ser individualitzada i obligatòria
  - Ha de mantenir el mateix tutor durant tot l'itinerari escolar, amb l'objectiu que la tutoria tingui una funció d'acompanyament i d'orientació

La tutoria, entesa com a nord de totes les activitats dels professor, sempre ha tingut sentit i ara, en un moment de canvis en el perfil de l'alumnat, en té més que mai. Per tant, el perfil del professor l'ha d'incorporar

- ↪ Per tant, són necessaris professors que compleixin amb perfils com aquest:
  - Molt bona capacitat de treball en equip (amb altres professors del centre, amb les famílies, amb professionals externs)
  - Majors coneixements en psicopedagogia
  - Gran sensibilitat envers els continguts no conceptuals del currículum
  - Implicació en el projecte educatiu del centre
  - Major coneixement de les noves tecnologies

Pregunta 2: *"S'ha d'anar cap a un nou model de professorat per a tot l'ensenyament no universitari, que superi els corporativismes i faci més efectiva i flexible la funció dels docents? Com es podria imaginar aquest model?"*

- ↪ Independentment de si seria desitjable un nou model de professorat, que inclogués, d'una banda, la primària i, de l'altra, la secundària obligatòria i post-obligatòria (cadascuna amb les seves especificitats), l'efectivitat de la tasca docent vindrà donada a través de:

- Selecció sota criteris més rigorosos (vegeu punt anterior)
  - Model de formació inicial que doni molta més importància a la preparació didàctica (en les oposicions, en les proves del CAP...), valorant més les pràctiques
  - Disseny de plans de formació continuada del professorat. Els nous reptes educatius exigeixen professors que hi puguin donar resposta. La formació permanent hauria d'incloure grups de treball, seminaris pràctics, treball en equip, més que no pas cursos teòrics
  - Recolzament de la tasca docent davant les dificultats actuals: això inclou professionals de suport + redefinició de les seves funcions i responsabilitats. Cal debatre el poder dels professors davant el problema de disciplina actual als centres i els problemes de salut laboral
  - Equips directius més professionalitzats, amb eines i autonomia per a **motivar el professorat** (a través dels diners, de la definició de tasques, del treball en equip...)
- ↪ Aquest pla de gestió del professorat, que inclou selecció, formació i motivació, ha de permetre exigir-los, després, resultats positius en la seva tasca. Cal definir què esperem dels professors, en termes de **resultats educatius**, i **avaluar-ne el rendiment**
- ↪ A banda d'això, seria molt recomanable oferir al professorat no universitari les mateixes possibilitats que a l'universitari (aprenentatge, mobilitat, carrera professional)
- ↪ Caldria plantejar-se el model, existent en alguns països, d'una doble sortida al final de les carreres universitàries: sortida docent i sortida no docent. En la primera, caldria transmetre bones aptituds didàctiques als llicenciats que seran professors

Pregunta 3: *"Quines condicions haurien de reunir els centres que acollissin, en l'any de pràctiques, els candidats a accedir a la professió docent?"*

- ↪ El primer que cal deixar clar aquí és la enorme importància d'aquest període de pràctiques en centres educatius. És aquí on ens hi juguem bona part de l'èxit posterior en la tasca d'un professor. Per tant, cal augmentar notablement la qualitat i l'exigència d'aquest període de pràctiques
- ↪ Els centres que acullin candidats han de tenir clara les seves responsabilitats en la formació pràctica de professors, una de les mancances actuals més importants
- ↪ En aquest sentit, és valorable que aquests centres tinguin implantats sistemes de qualitat, que permetin garantir una bona gestió d'aquest procés de formació de professorat

Pregunta 4: *"Com hauria de ser la participació del centre en la provisió d'algunes places vacants sobre la base del projecte educatiu? Com s'haurien d'articular les garanties d'una bona selecció dels candidats?"*

- ⌋ És interessant que el centre prengui decisions en la incorporació dels seus professors (com a mínim, d'una part important), d'acord amb el seu projecte educatiu o plans estratègics. En aquest sentit, l'existència de perfils de professorat seria el punt de partença per fer aquesta selecció
- ⌋ El segon aspecte important és la necessitat de mantenir un mínima permanència de l'equip de professors de cada centre, amb l'objectiu de garantir el desenvolupament d'un projecte educatiu. Això no ha de fer, però, que es deixi d'avaluar els professors i es preguin les decisions que es considerin necessàries d'acord amb la seva tasca docent. Tanmateix, creiem que les substitucions per baixes dels professors a l'educació post-obligatòria tinguin els mateixos terminis que a primària i a secundària obligatòria
- ⌋ És clar que cal canviar l'accés a la professió docent. No és possible seguir posant la confiança en un examen d'oposició en el qual només cal certificar habilitats acadèmiques. Cal demostrar habilitats didàctiques
- ⌋ Els processos de selecció han de ser els mateixos en l'escola pública que en la privada concertada (En tot cas, com a federació de pares no creiem que haguem de valorar les comissions de selecció)

Pregunta 5: *"Si s'accepta el principi que la funció pública de qualsevol docent és el seguiment tutorial dels seus alumnes, l'escola hauria d'incorporar en el seu si professional no docents, o bé s'hauria d'obrir per buscar la col·laboració professional de serveis externs a l'escola?"*

- ⌋ La funció tutorial que demana professionals amb una formació específica és, sobretot, la que es fa sobre els alumnes amb necessitats educatives especials. Si apostem, com és el cas, per un model d'escola inclusiva, estem d'acord, en conseqüència, amb la incorporació de professionals no docents a les plantilles escolars
- ⌋ El model que defensem entén que el tutor d'aula ordinària pot ser-ho també d'alumnes amb necessitats especials, fins i tot si comparteix docència amb un professional d'educació especial. Per tant, l'eix central d'una escola inclusiva és el tutor de l'alumne incorporat a l'aula
- ⌋ Això ha de ser enriquit, però, amb la inclusió de professionals externs. Si les escoles d'educació especial es transformessin en Centres de Recursos i/o el seu personal passés a formar part dels claustres d'escoles amb funcions de suport al professorat d'ordinària, el sistema educatiu tindria uns recursos humans, tècnics i materials importantíssims, no solament per la seva quantitat, sinó per la qualitat de la seva aportació

- ⌋ Quan la tasca tutorial fa referència a l'orientació d'estudis i professional (presa de decisions de futur) és molt important que l'escola busqui recursos i serveis externs: universitats, professionals, centres especialitzats, famílies...
- ⌋ El professorat, en tot cas, ha d'admetre la **participació d'altres agents educatius** en la seva tasca: famílies + altres professionals

Pregunta 6: *"Quins haurien de ser els principals objectius i continguts de la formació permanent dels docents?"*

- ⌋ D'una banda, ja dèiem en la resposta a la pregunta 2 que cal dissenyar plans de formació continuada del professorat i que els plans han d'incloure grups de treball, seminaris pràctics, treball en equip, més que no pas cursos teòrics
- ⌋ Alguns dels continguts imprescindibles que aquesta formació ha d'incloure, igual que la formació inicial, és: didàctica (com s'ensenya), constructivisme (com s'aprèn), psicologia, domini lingüístic (donat que només dominant bé la llengua es pot transmetre bé) i noves tecnologies
- ⌋ És important que en tota formació del professorat s'hi incloguin aspectes intel·lectuals, emocionals i morals, donat que la tasca del professor demana una bona gestió de les emocions (pròpies i dels alumnes), així com una dimensió moral important
- ⌋ En aquest sentit, aquesta formació ha de permetre que el professor trobi resposta a les seves principals **dificultats**:
  1. Enorme diversitat d'alumnes, expressada en diferències de ritme d'aprenentatge, interessos, procedència geogràfica, necessitats especials...
  2. Problemes derivats de la multiplicació d'influències educatives que reben els alumnes (televisió, internet...) amb missatges forts i no sempre positius
  3. Problemes derivats de la pèrdua de poder en el control de la disciplina als centres educatius
  4. Noves funcions assignades (nous objectius i continguts escolars), per les quals no estan preparats
- ⌋ Cal fer un esforç important per garantir que la formació permanent dels professors sigui aplicable, a curt termini, a la seva tasca docent. Aquest és un objectiu fonamental

Pregunta 7: *"Quins haurien de ser els incentius per a la promoció professional? A quins criteris haurien de respondre?"*

- ↷ (Les famílies manifestem que no som el col·lectiu més indicat per fer aportacions sobre aquesta qüestió. De tota manera, apuntem alguns comentaris)
- ↷ Cap professió no té sentit sense incentius, perquè és un factor de desmotivació important i de pèrdua de reconeixement social. La professió docent no n'és una excepció
- ↷ Alguns incentius que poden establir-se són:
  - Períodes d'aprenentatge i innovació a l'estranger
  - Promoció horitzontal (desenvolupament de noves tasques i responsabilitats, d'acord amb les preferències del professor)
  - Promoció vertical (carrera professional, relacionada amb l'assumpció de tasques directives, més atractives del que són ara)
  - Participació en equips de treball innovadors
  - Accions de millora del reconeixement social de la tasca docent (als mitjans de comunicació, premis de prestigi...)
- ↷ En tot cas, els incentius al professorat, igual que els de la resta de professionals, han d'estar relacionats amb l'avaluació de la seva tasca. Cal premiar l'excel·lència més que no pas l'antiguitat

Pregunta 8: *"L'exercici de les funcions directives requereix una major preparació prèvia i continuada? De quins tipus?"*

- ↷ Vegeu pregunta 8 del tema 2 (Autonomia de centres)

Pregunta 9: *"Quins són els riscos laborals més importants per la salut del docent? Com s'haurien de tractar?"*

- ↷ S'han de fer millores en el camp de la salut dels docents, aplicant la normativa existent de prevenció de riscos laborals, tal i com, de fet, és obligatori per llei
- ↷ Demanem millores i adaptació dels centres a les necessitats dels alumnes i de tots els que en fan ús

Pregunta 10: *"Quines tasques s'haurien de subratllar i potenciar per a una funció inspectora més adequada a les necessitats dels centres i del sistema educatiu?"*

- ↪ La funció inspectora ha d'estar relacionada fonamentalment amb l'avaluació interna i externa dels centres. El seu suport en la resolució de problemes detectats en aquesta avaluació continuada podria ser molt valuós
- ↪ Cal que tingui també una funció de recolzament de les tasques de les AMPA, així com de mediació entre els diferents agents educatius.
- ↪ S'ha de professionalitzar tant com es pugui i, al mateix temps, s'han d'introduir mecanismes per a la seva avaluació

TEMA 2: AUTONOMIA DE CENTRES

Introducció:

- ⌋ L'autonomia dels centres educatius és un objectiu fonamental per a la millora de la qualitat del servei educatiu i, per tant, dels resultats educatius
- ⌋ Permet una gestió més eficaç i una millor adaptació a les necessitats pròpies de cada centre
- ⌋ Només hem de limitar aquesta autonomia per l'establiment d'uns objectius educatius i uns continguts comuns, que han de ser bàsics i lligats a un acord general sobre el paper de l'escola

Pregunta 1: *"És convenient que aquells centres que ho vulguin puguin exercir l'autonomia?"*

- ⌋ Autonomia vol dir, sobretot, capacitat de gestió i de presa de decisió, d'acord amb un projecte propi, que doni resposta a les necessitats específiques dels alumnes de cada centre
- ⌋ Autonomia suposa poder gestionar lliurement els recursos del centre: humans, econòmics i d'organització.
- ⌋ I, naturalment, l'autonomia està lligada a l'avaluació dels resultats del centre. Resultats econòmics, resultats en diferents aspectes de la gestió dels recursos, però, per damunt de tot, resultats educatius (i no només lligats a la instrucció)
- ⌋ Perquè una veritable autonomia dels centres sigui una realitat, són imprescindibles equips directius formats específicament per a la gestió educativa, amb poder de decisió i amb projectes educatius definits. Equips directius recolzats, i a la vegada avaluats, pels òrgans de supervisió que siguin necessaris (sobretot, consell escolar de centre)

Pregunta 2: *"És necessària i realista una reducció notable de la normativa, paral·lelament a l'assumpció de responsabilitats per part dels centres, que permeti millorar la qualitat del servei?"*

- ⌋ La resposta és afirmativa. Naturalment, els centres sostinguts amb fons públics han d'estar regits, genèricament, per un marc general (des d'un punt de vista econòmic, però també curricular i de gestió); de tota manera, ha de ser un marc general, que respecti l'autonomia que hem defensat

- ↪ L'assumpció de responsabilitats per part dels centres permet elaborar projectes propis, permet fixar-se objectius i establir mètodes de treball també propis, permet gestionar les persones adients per desenvolupar-los i, per tant, permet adaptar-se millor a les seves característiques concretes i obtenir millors resultats

Pregunta 3: *"Quins riscos hi pot haver en el fet d'instaurar els graus d'autonomia? Quins tipus de mesures es poden suggerir?"*

- ↪ Lògicament, l'autonomia sempre comporta un risc d'actuacions no correctes per part d'alguns centres. Donar autonomia no pot voler dir permetre projectes educatius de baixa qualitat. L'autonomia ha d'anar lligada necessàriament als mecanismes de control de la qualitat del servei
- ↪ L'autonomia tampoc no pot voler dir deixar de respectar drets (de professors, d'alumnes...) considerats fonamentals
- ↪ En definitiva, l'autonomia, com tota llibertat, pot provocar diferències importants entre els diferents centres. Aquest és un risc que es corre sempre que es dóna s'eliminen regulacions i es dóna marge per a la gestió
- ↪ La pèrdua de dependència suposa exercir responsabilitats. Això provoca pors i aquest és un risc que, a curt termini, haurem de córrer
- ↪ Un darrer risc seria una pèrdua del paper de l'Administració, un excessiu allunyament, sobretot en la resolució de problemes importants en els centres. Això seria una autonomia mal entesa

Pregunta 4: *"És desitjable una més gran diversitat de perfils professionals, més adequats a les necessitats actuals de l'alumnat i també a les del centre o zona on s'ubica?"*

- ↪ Una escola oberta és una escola que, entre d'altres coses, admet i integra nous professionals. Pot integrar-los de diverses maneres, però, en tot cas, és necessari el treball en equip
- ↪ Si assignem a l'escola noves funcions i li demanem millors resultats, és lògic pensar que necessitarà nous recursos. La progressiva diversificació de l'alumnat i els nous currículums escolars aconsellen professionals que puguin complementar la tasca docent

Pregunta 5: *"La formació continuada hauria de ser sota demanda, adequada als projectes de centre i gestionada pel centre educatiu?"*

- ↪ És una conseqüència natural del que s'ha dit fins ara. Si donem autonomia, la donem també perquè cada centre detecti les necessitats de formació dels seus recursos humans i hi doni resposta
- ↪ Un pla de formació estandaritzat, basat en necessitats teòriques, no és la millor resposta
- ↪ De tota manera, s'accepta la dificultat que suposa haver de fer accions formatives adaptades a la detecció de necessitat de cada centre. Per tant, el més important és que aquestes accions formatives siguin fonamentalment pràctiques. Han d'oferir eines aplicables i han de permetre l'intercanvi d'experiències entre professors
- ↪ En tot cas, la detecció de necessitat de cada professor i la decisió sobre l'acció formativa que fa, han de formar part dels processos de gestió de recursos humans propis de cada centre educatiu

Pregunta 6: *"L'acord triennal del servei educatiu entre l'Administració educativa i el centre docent, ha de preveure les decisions sobre la provisió del professorat? Els centres han de poder decidir sobre els perfils del personal no docent? I sobre els docents? En quina mesura?"*

- ↪ Que el centre triï, d'acord amb el seu PEC, els professionals és una eina que considerem vàlida. Pel que fa al professorat, és evident que els processos actuals de provisió no respecten l'autonomia que defensem. Durant tot el document hem defensat que, en la provisió de professorat, els criteris que han de ser utilitzats són els perfils professionals i, per tant, la preparació dels professors que vol dir, en definitiva, les necessitats que cada centre té
- ↪ L'antiguitat no ha de ser un valor fonamental en el concurs de trasllats
- ↪ Un bon projecte educatiu ha d'incloure perfils per als professionals docents i no docents

Pregunta 7: *"Com ha de participar el centre en la promoció del professorat?"*

- ↪ Vegeu pregunta 6

Pregunta 8: *"L'exercici de les funcions directives requereix una preparació prèvia i continuada més gran?"*

- ↪ L'autonomia de centres i una funció directiva enfortida i professionalitzada són dues coses que van unides. L'autonomia d'un centre, la gestió eficaç dels seus recursos i processos envers l'aconseguiment dels seus objectius (pedagògics, econòmics...) demana un liderat fort
- ↪ Aquest liderat ha de ser una característica de l'equip directiu que, per tant, ha de complir el requisits per ser-ho: requisits personals i requisits professionals, entre els quals hi ha una molt bona preparació inicial i continuada
- ↪ Per tant, el perfil de les persones que formin l'equip directiu també ha de ser descrit de manera acurada: proposem que inclogui capacitats de gestió de recursos humans, conducció d'equips i gestió d'organitzacions. També ha d'incloure, sempre que sigui possible, un profund coneixement de la realitat educativa: el director ha de ser un líder també pedagògic

Pregunta 9: *"Els centres docents han de rebre recursos adequats a l'acord triennal del servei educatiu que s'han compromès a tirar endavant?"*

- ↪ Els recursos que rebí un centre han de ser conseqüència de dues coses: d'una banda, el seu projecte educatiu (que ha d'incloure la relació de recursos necessaris per aconseguir-lo); de l'altra, del grau d'acompliment d'aquest projecte, passat el període establert per fer-ne l'avaluació
- ↪ És just que els centres rebin recursos d'acord amb la seva gestió i els seus resultats, així com d'acord amb les seves necessitats específiques (territori, tipologia d'alumnes...)

Pregunta 10: *"Seria convenient que la inspecció educativa tingués unes funcions diferenciades segons el grau d'autonomia amb què cada centre docent s'ha compromès?"*

- ↪ És evident que si hi ha projectes educatius diferenciats, aprovats per consells escolars diferents, l'avaluació bàsica també hagi de ser diferent
- ↪ Cal subratllar la tasca de recolzament a tota la comunitat educativa del centre i a l'equip directiu en particular

Pregunta 11: *"De quina manera s'hauria de posar en marxa l'autonomia de centres?"*

- ↪ Transmetent competències que ara té la Generalitat cap a administracions de caire local
- ↪ Canviant, des de l'Administració Educativa, les regulacions per les recomanacions
- ↪ Incentivant, des de l'Administració Educativa, propostes d'actuació pròpies de cada centre, i recolzant iniciatives d'autonomia
- ↪ Enfortint el consell escolar com espai de presa de decisions importants per al centre
- ↪ Enfortint els projectes educatius, que suposin visions a mitjà termini conegudes i, en la mesura que sigui possible, consensuades per la comunitat educativa (incloent famílies)
- ↪ Començant a exercir l'autonomia en la presa de determinades decisions, demostrant transparència, capacitat d'acord intern i, per damunt de tot, resultats
- ↪ Posant en pràctica mecanismes d'avaluació interna i externa

Pregunta 12: *"En què ha de consistir la rendició de comptes a la societat pel fet d'usar els recursos públics?"*

- ↪ De l'escola se n'esperen resultats econòmics i de bona utilització dels recursos, però, per damunt de tot, resultats educatius. Oferir bons resultats educatius és la millor manera de rendir comptes davant la societat perquè aquesta és, a final de tot, la missió de l'escola
- ↪ Per tant, és molt important disposar de mecanismes, interns i externs al centre (aquests darrers, per part de l'Administració educativa), d'avaluació d'aquests resultats
- ↪ En el projecte educatiu del centre, així com en el projecte curricular, cal deixar establerts els objectius, de tot tipus, que el centre fixa per un període determinat de temps. La direcció del centre ha de fer-ne el seguiment i l'avaluació, i transmetre els resultats al consell escolar i a les famílies

TEMA 3: IGUALTAT D'OPORTUNITATS I LLIBERTAT D'ENSENYAMENT EN EL SERVEI PÚBLIC EDUCATIU

Introducció:

- ⌋ És molt important que des de les administracions es fomenti i enforteixi una bona xarxa d'escoles públiques, per a tots els nivells educatius. És un dels aspectes que garantirà una igualtat d'oportunitats
- ⌋ Lògicament, i en clara conseqüència, cal garantir que els centres concertats compleixen, igual que els públics, amb tots els requisits necessaris en la prestació del seu servei públic
- ⌋ Tal com indiquem en d'altres moments d'aquest document, a més, la igualtat d'oportunitats vindrà donada també a través d'un concepció d'escola inclusiva
- ⌋ FAPAES ja ha manifestat reiteradament que els recursos econòmics que s'inverteixen en escola pública són insuficients, tenint en compte la importància del fet educatiu, en comparació amb altres països amb els quals hem de competir

Pregunta 1: *"És la gratuïtat de l'educació bàsica una condició indispensable per garantir la igualtat d'oportunitats? En cas afirmatiu, com s'ha de garantir la gratuïtat de l'ensenyament bàsic en els centres de titularitat privada?"*

- ⌋ Sí, és una condició indispensable. Calen mesures de seguiment del bon ús de recursos públics: transparència en la concessió dels ajuts, participació dels ajuntaments als centres, funció de control per part del Consell Escolar...
- ⌋ Quan parlem de gratuïtat, volem dir gratuïtat en tot allò que intervé en l'escolarització (llibres de text, servei de menjador...)?

Pregunta 2: *"Quines obligacions hauria d'assumir l'Administració? Quines obligacions hauria d'assumir cada centre en la prestació del servei públic educatiu?"*

- ⌋ Obligacions Administració:
  - Gestió i avaluació de la xarxa educativa del servei d'interès públic
  - Foment de la seva qualitat i establiment dels objectius generals
  - Presa de decisions sobre la inversió pública en educació

- ⌋ Obligacions centres:
  - Dissenyar projectes i pràctiques educatives amb tota l'autonomia permesa, però tenint en compte que es forma part d'una xarxa pública d'ensenyament, amb les seves directrius comunes
  - Estar disposat a treballar sota criteris de gestió eficaç (vegeu capítols professorat + autonomia de centres) i a respondre dels seus resultats educatius i d'ús dels recursos públics
  - Fomentar l'autèntica igualtat d'oportunitats entre tots els seus alumnes
  - Treballar en col·laboració amb la resta de centres, així com amb tota l'obertura necessària al seu entorn

Pregunta 3: *"Són assumibles, en el sistema públic educatiu, les consideracions sobre la llibertat d'ensenyament recollides en el document? N'hi falten? N'hi sobren?"*

- ⌋ Sí. La llibertat d'ensenyament d'un centre ha d'anar unida a un projecte educatiu propi, basat en les necessitats dels seus alumnes i convenientment raonat i posat en pràctica

Pregunta 4: *"La igualtat d'oportunitats en l'accés dels nois i noies en el gaudi del dret a l'educació, amb les diverses implicacions que això comporta, està prou recollida en el servei públic educatiu?"*

- ⌋ L'autèntica igualtat d'oportunitats es donaria en una situació de gratuïtat tota de l'ensenyament. Però no és procés senzill. Cal anar avançant en aquesta direcció.
- ⌋ I la igualtat d'oportunitats pels alumnes amb necessitats educatives especials s'aconseguirà quan hi hagi escoles públiques que puguin atendre'ls

Pregunta 5: *"Cal afegir alguna condició més per aconseguir la igualtat d'oportunitats en el servei públic educatiu?"*

- ⌋ Ara mateix, tots els centres privats són susceptibles de rebre un concert educatiu, amb el compliment d'unes condicions mínimes. Potser no hagi de ser així: s'haurien d'establir uns criteris reals, clars i avaluable. Entrar a formar part de la xarxa comuna exigeix uns compromisos que cal estar disposats a assumir (vegeu pregunta 6)
- ⌋ S'ha de garantir que les formes d'accés als centres que formin part del servei públic educatiu responguin a criteris d'equitat: aquest tema constitueix la base per a la cohesió social

- ⌋ Que es tracta d'un servei públic educatiu, no ha d'impedir que les famílies coneguem qui és el titular de cada centre. És bo que els pares i les mares coneguem qui gestiona els centres i sota quin projecte educatiu ho fa

- ⌋ Coincidim també amb la idea de fer itineraris escolars entre els centres públics de diferent nivell, de manera que s'asseguri una continuïtat en l'actuació pedagògica dels centres. D'aquesta manera, hi hauria un pas automàtic entre primària i secundària de l'alumnat pertanyent a dos centres adscrits. S'estaria donant prioritat als aspectes pedagògics per damunt els administratius

Pregunta 6: *"Quins haurien de ser els requisits perquè un centre pugui accedir a la prestació del servei públic educatiu mitjançant el concert educatiu?"*

- ⌋ Defensem la idea que la valoració del PEC sigui el criteri essencial; és coherent amb tota la proposta expressada en aquest document de FAPAES

- ⌋ A més, lògicament, les escoles concertades han de demostrar una voluntat de prestar un servei educatiu no lucratiu

- ⌋ Per tant, aquestes escoles han de complir uns requisits iguals que les escoles públiques (projecte educatiu de centre, gratuïtat, no discriminació, criteris d'accés a la funció docent, obertura a l'entorn, etc)

Pregunta 7: *"Quins objectius haurien de tenir els contractes-programa a què fa referència el document? Quines característiques?"*

- ⌋ El seu objectiu fonamental és garantir els requisits comentats en les preguntes anteriors, en la línia de garantir una autèntica igualtat d'oportunitats dins d'una única xarxa de centres

- ⌋ Els contractes-programa han de ser seguits i avaluats

TEMA 4: FAMÍLIA I EDUCACIÓ

Introducció:

- ↷ En l'educació d'una persona hi intervenen diferents agents: l'escola (professors, companys...), els agents socials (mitjans de comunicació, espais de participació social, altres amistats...), l'Administració educativa i la família. Els papers que uns i altres hi juguem són complementaris.
- ↷ El més important és tenir clar i fer entendre a tothom que els pares i les mares som un agent educatiu i que, per tant, d'una banda, juguem un paper important en l'educació dels nostres fills i, d'altra banda, hem de participar en el debat educatiu al nostre país
- ↷ Hi hem de participar com a pares i mares dels nostres fills i com a representants d'altres pares i mares. En tots dos casos, és necessari adequar la legislació per tal de conciliar els horaris laborals, familiars i escolars. Els pares i mares que són representants s'han de poder informar i formar, condició necessària per a participar

Pregunta 1: *"El professorat ha de dedicar més temps a l'atenció individualitzada a les famílies? Per què sí? Per què no?"*

- ↷ La relació entre famílies i professorat és un dels eixos bàsics per a una bona educació dels infants i joves. Uns i altres hem de tenir clar que aquest treball en equip té una importància enorme
- ↷ Escola i famílies compartim responsabilitats (sobretot pel que fa a l'educació dels valors) i som, tots dos, agents educatius fonamentals. La qualitat de la nostra relació serà la qualitat de la nostra acció educativa
- ↷ D'entre els diferents objectius que té la participació de les famílies en la comunitat educativa, n'hi ha un, molt important, que és col·laborar amb l'equip de professors del centre sota un marc de treball en equip. És important aconseguir una continuïtat, una coherència, entre família i escola
- ↷ Per tant, cal avançar en aquesta atenció individualitzada a les famílies. I les famílies, naturalment, hauran de donar-hi resposta positiva. Una de les tasques que les AMPA han de fer és treballar per augmentar els índexs de participació d'un bon nombre de famílies

Pregunta 2: *"És convenient i viable l'establiment d'un contracte de corresponsabilitat entre família i escola? Quins compromisos haurien d'adquirir els pares i les mares? I el professorat?"*

- ⌋ El concepte d'assignar, de manera clara, escrita i consensuada, les responsabilitats de totes dues parts durant l'etapa d'escolarització de l'alumne és molt ben valorada. Assignar responsabilitats és bo. Ajuda a treballar amb més eficàcia, a saber què li toca fer a cadascú
- ⌋ Potser, el terme "contracte" té un sentit excessivament mercantil i caldria canviar-lo. Però només és un problema de terminologia; el concepte és vàlid
- ⌋ Aquesta relació de responsabilitats ha d'incloure les tasques, així com els drets i els deures, de cadascú
- ⌋ Un pacte d'aquestes característiques, a més, tradueix a la pràctica una idea positiva de la participació de les famílies: una participació constructiva, am esperit de millora, més enllà de la reivindicació
- ⌋ El pacte, a més, ha de ser una eina de foment de la comunicació família - escola
- ⌋ A secundària, el pacte té més que mai, donat que la relació de les famílies amb l'escola disminueix respecte la primària

Pregunta 3: *"El consell escolar del centre, ha de ser un òrgan de control de la gestió o només de participació?"*

- ⌋ És interessant tenir un consell escolar de centre que tingui, sobretot, una funció de control de la gestió, sobretot en els seus aspectes estratègics: projecte educatiu, projecte curricular, pressupost... Si acceptem la idea d'una escola oberta, entesa com agent educatiu que treballa en equip amb d'altres agents educatius, és lògic pensar en una orientació estratègica consensuada
- ⌋ De tota manera, és igualment important que la gestió diària, la posada en pràctica de les estratègies, sigui una responsabilitat de la direcció. És qui millor coneix els recursos que cal emprar per aconseguir els objectius i, si avancem en la direcció correcta, és qui té la millor preparació per a fer-ho
- ⌋ En el terreny de l'avaluació de resultats, el consell escolar ha de tornar a tenir un paper important

- ⌋ Que sigui un òrgan de control de la gestió, però, no vol dir que no sigui un espai de participació molt important. Un dels més importants a l'escola, amb capacitat d'interlocució amb l'administració local i educativa. És un entorn adient per aportar idees, propostes i punts de vista per a la millora de la qualitat de l'educació, de manera activa i constructiva

Pregunta 4: *"És oportuna la participació d'un representant del municipi en els centres privats concertats igual com ho fan els centres públics?"*

- ⌋ Sí, és oportuna. Els centres privats concertats han d'entendre que això no suposa un augment del control que reben

Pregunta 5: *"És convenient canviar el calendari escolar? En cas afirmatiu, com es podria compensar l'ampliació del calendari de dies lectius? Utilitzant els dies de pont? Fent horari intensiu durant els mesos de juny i setembre? Amb una setmana no lectiva entre febrer i març?"*

- ⌋ Considerem interessant canviar el calendari escolar. Recolzem la proposta que el curs comenci l'1 de setembre i acabi el 30 de juny, fent cada 40-45 dies una setmana no lectiva (extraescolar)
- ⌋ Sens dubte, cal regular de manera adient les activitats que s'haurien de fer en aquestes hores no lectives, garantint que les famílies reben un suport a l'hora de decidir i que tots els alumnes tinguin possibilitats d'aprofitar-les positivament
- ⌋ La política de conciliació d'horaris escolars, laborals i familiars desaconsella fer horaris intensius els mesos de juny i setembre
- ⌋ És molt important que, en tot cas, la concreció dels horaris es faci tenint en compte les característiques (geogràfiques, climatològiques...) de cada territori

Pregunta 6: *"S'hauria de generalitzar la sisena hora complementària a l'escola pública, tal i com ja es fa a l'escola concertada? Qui l'hauria d'impartir? Quina funció hauria de tenir?"*

- ⌋ La sisena hora es considera interessant, però no entesa com una hora lectiva. Diversos estudis (per exemple, PISA 2003) demostren que els resultats no millorarien significativament amb aquesta sisena hora
- ⌋ La sisena hora podria ser dedicada al reforç de determinats aprenentatges culturals o bé al treball sobre àrees no curriculars (exemple: belles arts)
- ⌋ Aquesta sisena hora hauria de ser assumida pels ajuntaments

Pregunta 7: *"Com es pot facilitar l'accés de tots els infants i joves a una educació de qualitat que vagi més enllà de l'horari lectiu?"*

- ↪ L'educació més enllà de l'horari lectiu no pot enfocar-se de la mateixa manera a les ciutats que a les poblacions petites
- ↪ A les ciutats, la coordinació de l'escola amb la resta de recursos que ofereix el municipi permetria aquest accés dels joves i infants, i avançaria en la direcció d'una escola permeable i d'una comunitat educativa que treballa plegada. És el concepte del pla d'entorn, que relaciona les necessitats educatives dels infants i joves amb les activitats que, normalment, es fan als territoris
- ↪ En el cas dels pobles, es podria produir, d'una banda, un problema de manca de recursos humans
- ↪ En tot cas, cal preveure un problema de responsabilitats i assegurances. Seria necessari un acord, a través dels municipis, per tal que la contractació no l'haguessin de fer les AMPA (que només s'hauria d'encarregar de pagar el servei). Respecte aquest tema, cal tenir present el buit actual de l'assegurança obligatòria per als alumnes de 1r i 2n d'ESO

TEMA 5: CORRESPONSABILITAT DELS AJUNTAMENTS AMB L'EDUCACIÓ

Introducció:

- ⌋ FAPAES aposta molt clarament per acostar la gestió dels centres educatius a les instàncies més properes, entre elles, els ajuntaments. Només d'aquesta manera, podran prestar serveis educatius veritablement adaptats a les necessitats dels seus alumnes i de les seves famílies
- ⌋ En molts casos ja s'està, actualment, portant a terme aquesta participació dels ajuntaments. Hi ha moltíssims exemples. Només cal recollir i regular aquesta realitat actual

Pregunta 1: *"Els ajuntaments han tingut poques competències legals en educació. En molts països tenen responsabilitats importants; és convenient que Catalunya es plantegi un increment de responsabilitats municipals en educació?"*

- ⌋ Això és exactament el que defensem. Donar responsabilitats als ajuntaments vol dir, entre d'altres coses, fer-los participar en la detecció de necessitats educatives, que és, en definitiva, el punt de partença per l'elaboració de bons projectes educatius de centre.
- ⌋ Els ajuntaments també han de tenir participació en la provisió de serveis als centres
- ⌋ En definitiva, la política educativa ha de girar molt més entorn dels ajuntaments

Pregunta 2: *"La participació dels ajuntaments en política educativa, ha de tenir límits? Quins? Per què?"*

- ⌋ Podem posar-hi límits, naturalment. Podem decidir que determinades decisions han de recaure sobre altres administracions, sobretot quan afectin el conjunt de la xarxa pública catalana. El més important en tot això, però, és deixar molt definit què correspon a cada administració, i que cada administració disposi dels recursos necessaris per desenvolupar les seves responsabilitats
- ⌋ De tota manera, com que e la gestió de la xarxa pública catalana de centres hi participaran diverses administracions, és molt important que estiguin ben comunicades i coordinades, a través dels mitjans que siguin necessaris. D'això en dependrà en bona part l'eficàcia en la gestió i, per tant, la qualitat de l'educació

Pregunta 3: *"El desplegament de l'autonomia de centres, es pot veure afavorit per una major implicació dels ajuntaments en la política educativa? En quin sentit?"*

- ↪ L'autonomia d'un centre educatiu serà conseqüència, sobretot, de la seva llibertat per elaborar un projecte educatiu propi, diferenciat, adaptat a les seves necessitats, amb criteris de gestió propis. En la mesura que la gestió pública la facin administracions més properes al centre, no hi ha dubte que aquesta autonomia serà afavorida.

Pregunta 4: *"Quins riscos hi pot haver en l'existència de competències compartides entre dues administracions? Quins avantatges?"*

- ↪ Per damunt de tot, els riscos d'una mala coordinació. Si els centres escolars estan regits, en darrera instància, per una administració única, que són determinats criteris generals d'organització i curriculars, però, d'altra banda, estan oberts a la participació dels ajuntaments, és evident que farà falta coordinació. Creiem que, més que de competències compartides, s'ha de parlar de competències repartides i molt ben definides.
- ↪ De tota manera, els avantatges seran més grans que els inconvenients. Cada administració ha de gestionar aquelles responsabilitats i aquells recursos pels quals té una millor disposició

Pregunta 5: *"Quins criteris poden ajudar a constituir les "zones educatives"?"*

- ↪ Criteris:
  - Identificació de l'existència d'una oferta educativa adient
  - Identificació de l'existència d'una estructura de serveis adaptada
- ↪ Les "zones educatives" han de ser unitats de gestió educativa (presa de decisions en matèria educativa). Per tant, en cadascuna d'elles, s'hi ha de poder veure una bona relació i coordinació entre les administracions que la gestionen
- ↪ Funcions reservades a aquestes zones: planificació i programació territorial, creació, construcció i manteniment i vigilància dels centres, control de l'escolarització i admissió de l'alumnat, gestió dels processos de preinscripció i matriculació, horaris i calendaris escolars, formació del professorat, vigilància de l'escolaritat obligatòria i prevenció del fracàs escolar, programes de transició entre l'escola i el treball, plans d'entorn...
- ↪ Sens dubte, la creació de zones educatives permetria coordinar els serveis que actuen dins dels territoris (serveis socials, sanitat, inserció laboral...) condició important perquè la obertura dels centres al seu entorn sigui més eficaç

Pregunta 6: *"En quins aspectes concrets caldria que el municipi prengués més responsabilitats (activitats extraescolars, absentisme i fracàs escolar, programes d'inserció professional, altres)?"*

- ⌋ Han d'assumir competències en tots aquells temes pels quals puguin aportar solucions més ràpides, més adaptades i més útils que la Generalitat: les activitats extraescolars, l'absentisme i fracàs escolar, així com els programes d'inserció professional, en poden ser bons exemples